Kaya, Z., Öztekin Anay, M., Girgin, M., C. (2014). Anadolu üniversitesi engelliler entegre yüksekokulu mezunlarının sosyal paylaşım ağları yoluyla izlenmesi süreci *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(Özel Sayı)*, 139-159.

Geliş Tarihi: 19/12/2013 Kabul Tarihi: 15/12/2014

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ENGELLİLER ENTEGRE YÜKSEKOKULU MEZUNLARININ SOSYAL PAYLAŞIM AĞLARI YOLUYLA İZLENMESİ SÜRECİ*

Zehranur KAYA**
Meltem ÖZTEN ANAY***
M. Cem GİRGİN****

ÖZ

İşitme engelli bireylerin çalışma ortamlarında karşılaştıkları problemleri ve değişen iş ortamlarının gereklerini dikkate almak önemlidir. Ülkemizdeki işitme engellilere mesleki eğitim veren tek yükseköğretim kurumu olan Anadolu Üniversitesi Engeliler Entegre Yüksekokulu (EEYO) mezunlarının iş ortamlarındaki sorunlarının araştırılmasına ve sorunların çözümüne yönelik çalışmaların mesleki eğitim programlarına yansıtılmasına ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, mezunların bir araya getirilebileceği ve bilgi alışverişini destekleyici ve verimli iletişim ortamlarının sağlanması önem kazanmaktadır. Eğitim ve iletişimde; teknolojinin ve sosyal paylaşım ağlarının yoğun olarak kullanıldığını görmekteyiz. Mezunlara ulaşmak ve bilgi alışveriş ortamlarını yaratmak amacıyla sosyal paylaşım ağlarının kullanımının hızlı, etkileşimli ve ekonomik bir süreç olduğu söylenebilir. Bu eylem araştırmasının amacı; EEYO mezunları iletişim ortamının, sosyal paylaşım ağlarından Facebook kullanılarak kurulması sürecinin, bu sürecin mezunlarla iletişime katkısının ve istihdam ortamlarıyla ilgili Facebook iletişim ortamında uygulanan anket sonuçlarının tartışılmasıdır.

Anahtar Sözcükler: mezunlar, mesleki eğitim, program geliştirme, işitme engelliler, sosyal paylaşım ağları

THE MONITORING PROCESS OF GRADUATES OF ANADOLU UNIVESITY SCHOOL FOR HANDICAPPED THROUGH SOCIAL NETWORK

ABSTRACT

It is important to pay attention to the problems of hearing impaired individuals face with in their work environments and current requirements of these environments. In order to reflect solutions back to their vocational education programs and to revise them it is necessary to investigate problems of the graduates of Anadolu University, School for the Handicapped (SfH). Therefore, providing productive and supportive communication settings where graduates may come together and exchange information are gaining importance. Recently, we observe that technology and social networking services have been used intensively for education and communication purposes. The main purpose of this action research is to discuss the establishment process of communication environment of the graduates of the SfH, using Facebook, contribution of this to communication process of the graduates, and survey results in relation with work environments, which has been conducted on Facebook.

Anahtar Sözcükler: graduates, occupational education, curriculum development, hearing impaired, social networking

---

* Araştırma 23. Özel Eğitim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur
** Yrd. Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, e- posta: znkaya@anadolu.edu.tr
*** Yrd. Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, e-posta. mozten@anadolu.edu.tr
**** Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, e-posta: cgirgin@anadolu.edu.tr

1. GİRİŞ

Mesleki eğitimin hedefi, mesleğin gerektirdiği beceri ve davranışları bireye kazandırmaktır (Alkan, Doğan ve Sezgin, 2001). Mesleki eğitim sürecinde öğrencilerin temel beceri ve niteliklerinin geliştirilmesine yönelik olarak mesleki eğitim programlarının hazırlanması önemlidir (Campbell, 1997). Bu durum mesleki eğitim programlarından mezun olan bireylerin iş bulmalarında önemli bir rol oynamaktadır (Alkan, Doğan ve Sezgin, 2001; Anapa, 2008; Şimşek ve Ünal, 2001; Yılmaz, 2004).

Benzer şekilde işitme engelli bireylerin de mesleki eğitim sürecinde mesleğin gerektirdiği temel beceri ve nitelikleri kazanmaları iş ortamlarında kendilerine yer bulmaları açısından önemlidir (Baloğlu, 1990; Binici ve Arı, 2004; Greinert, 1989; Koşan, 2003).Mesleki eğitimin önemli aşamalarından biri de yükseköğretimdir (Adem, 1977). Bu bağlamda *Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu (EEYO)*, ülkemizde işitme engelli bireylere mesleki eğitimin üniversite boyutunda, dört programda eğitim veren tek yükseköğretim kurumudur.

1.1. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bilgi ve iletişim teknolojileri kapsamında internetin hızla yaygınlaştığı ve işitme engelliler de dahil olmak üzere içinde pek çok kişinin yer alabildiği ve çeşitli etkinliklerde bulunabildiği alternatif bir sosyal çevre olduğu kabul gören bir konudur. İşitme engelli bireylerin interneti iletişim amaçlı yoğun olarak kullandığını gösteren çeşitli ülkelerde yapılmış anket çalışmaları bulunmaktadır (Power, Power ve Horstmanshof, 2007, Pilling ve Barrett, 2008).

Barak (2008) internetin işitme engelliler için iki nedenle daha fazla fayda sağladığını belirtmektedir. Bunların metin ve görsel materyale dayalı bir iletişim aracı olması ve engellerini diğerlerinden saklama olanağı olduğu için sağladığı daha fazla güvenlik ve eşitlik hissi olduğu belirtilmektedir. Barak (2008) araştırmasında, cinsiyet ayırımı olmadan ve iki farklı ergenlik seviyesinde de, işitme engelli gençlerin işiten akranlarına göre interneti kişisel ve grup iletişimi için daha yoğun ve çok kullandıklarını söylemektedir. İnternetin işitme engelliler arasındaki yaygınlığı, eğitim ve öğretimde kullanımı (Kluwin ve Noretsky, 2005), çevrimiçi destek gruplarına katılım (Cummings, Sproullve Kiesler, 2002), psikolojik destek gibi farklı alanlarda ve biçimlerde uygulamalarını da beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda teknoloji çağında mezunlara ulaşmak ve görüşlerini öğrenmek amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmanın etkili bir yol olduğunu söylemek yanlış olmaz.

İnternet ortamının sunduğu hizmetlerden biri de sosyal paylaşım ağlarıdır (Facebook, Twitter, Linkedin, vb.). Sosyal paylaşım ağları son yıllarda dünyada ve ülkemizde çok sayıda kullanıcıya ulaşmıştır. Sosyal paylaşım ağlarından biri olarak Facebook'un ise gençler arasında kullanımı oldukça yaygınlaşmıştır. Bu konuda dünyada ve ülkemizde pek çok araştırma yapılmıştır (Örneğin; Barış ve Tosun, 2013; Yang ve Brown, 2013; Göker, Demir ve Doğan, 2010; Grieve, İndian, Qitteveen, Tolan ve Marrington, 2013; Junco, 2013; Kalafat ve Göktaş, 2011; Kartal, 2013; Kobak ve Biçer, 2008; Vural ve Bat, 2010).

1.2. Üniversite Mezunları Araştırmaları

Eğitim kurumlarının amaçlarını hangi ölçülerde gerçekleştirdiğinin değerlendirilmesi amacıyla mezunlarla çalışmalar yapılması gerekmektedir (Adelman ve Vogel, 1990; Arabacıoğlu, Şerbetçi, Güler ve Karataş, 2011; Bakioğlu, Yüksek, Akdağ ve Canel, 2011; Cabrera, Weerts ve Zulick, 2003; Küçükahmet, 1985;Taymaz ve diğer. 1995). Eğitim kurumları hem kendi eğitimlerini geliştirmek için, hem de mezunlar ile işverenler arasında bir köprü oluşturmak ve daha iyi iş olanakları sağlamak için mezunlardan elde edilen bu bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışmalar yardımıyla; mezunların iş ortamlarında hangi sorunlarla karşılaştığının belirlenmesi, bunların çözümüne yönelik neler yapılabileceğinin araştırılması ve mevcut programların yeniden düzenlenmesi ya da yeni programların açılması sağlanabilmektedir.

Dünya'da ve Türkiye'de üniversiteler bu konuda araştırmalar yapmaktadır. Sürekli geri bildirim sağlamak ve değişiklikleri ölçmek için, bu araştırmaların bir kısmı her yıl yeni mezunlarla tekrar edilmektedir. Yeni sonuçlar eskilerle karşılaştırılarak değişiklikler ve yönelimlerin tanımlanması amaçlanmaktadır. *Örneğin;* ABD'de Tampere ve Nortwestern üniversiteleri mezun olan öğrencilere Kariyer Servisleri aracılığıyla anketler uygulamaktadır. Ankette bazı temel bilgiler üniversite kayıt sisteminden elde edilmektedir (cinsiyet, yaşadığı bölge, mezun olduğu seviye, program, okul, bölüm, fakülte, üniversiteye başlama yılı). Mezuniyetten bir yıl sonra mezuna posta ya da internet üzerinden ulaşılmaktadır. Bu anketler her yıl tekrarlanmaktadır. Anketlerde amaç mezunların iş durumlarını, istihdam şekillerini (yaptıkları iş), maaşlarını, bölgesel dağılımı ve sonraki kariyer planlarını belirlemektir. Bu bilgi kendi çalışmalarında, okul mezunlarını işe almak isteyen işverenlere bilgi vermek ve mevcut öğrencileri mezunların başarıları hakkında bilgilendirmek amacıyla kullanılmaktadır(Tampere: University of Tampere. Career Services, 2012)

Higher Education as a Generator of Strategic Competences (Hegesco)'nun araştırması, Avrupa Birliği destekli bir araştırmadır ve Avrupa Birliği'nde yeni ve aday üye ülkelerinde uygulanmaktadır. Araştırmanın amacı; çalışma hayatına geçişte yeterliliklerin neler olduğu, başarılı bir işe yerleşme için hangi becerilerin gerektiği, mezunların bu becerilere ne seviyede sahip olduğu ve yükseköğretim kurumlarında bu yeterlilikleri ne seviyede sağladığını belirlemektir. Araştırma kapsamında hazırlanan anket, mezuniyetten 4-5 yıl sonra uygulanmıştır. Araştırmada temel becerilerin tanımlanması amaçlanmaktadır. Bu becerilerin yükseköğretim sistemiyle ilişkilendirilmesi hedeflenmektedir (eğitim, öğretim, değerlendirme seviyeleri vb.) (Allen, Coenen, Humburg, Pavlin, Robert, Svetlik ve Velden, 2009)

Türkiye'de; Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin mezunları izleme araştırması için gerçekleştirdiği anket çalışması 10 yıl arayla üç kez mezunlarına uygulanmıştır. Yapılan çalışmada mezunlar ile fakültenin işbirliğinin ve iletişiminin sağlanması amaçlanmıştır (Taymaz ve diğer., 1995).

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi mezunlarının izlenmesi çalışmasında 142 mezununa ulaşmıştır. Araştırmada uygulanan ankete verilen yanıtlar analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarında; mezunların, *bir mezun izleme sistemine, kariyer planlama merkezine* ve *mezun derneğine* ihtiyaç duydukları saptanmıştır. Ayrıca mezunların yeni mezun olacak öğrencilere iş ortamlarında yardımcı olmaları ve iş deneyimlerini birbirleriyle paylaşmalarının verimli olacağı yönünde bulgulara ulaşılmıştır (Bakioğlu ve diğer., 2011).

Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı Programı mezunları ile ilgili betimsel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışmada 2002-2010 yılları arasında mezun olan 533 öğrenciden 113'üne ulaşılmış ve bir anket uygulanmıştır. Araştırmada; Yüksekokulun ders programlarının yeniden yapılandırılması, staj uygulama çalışmalarının gözden geçirilmesi ve genel istihdam politikalarında bilgisayar programcılığı alanının geliştirilmesi sürecine ışık tutmak amaçlanmıştır (Arabacıoğlu ve diğer., 2011).

Ülkemizde işitme engelli bireylerin üniversite boyutundaki mezuniyetlerine yönelik araştırmalara bakıldığında; Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu (EEYO)'nda yapılan araştırmalarla karşılaşılmaktadır. EEYO'ndan mezun olan işitme engelli öğrencilerin istihdamı ve iş durumları ile ilgili yapılan araştırmada Erdiken (2005) toplam 190 mezundan 81'ine ulaşmıştır. 81 mezundan 55 mezunun bir işyerinde çalıştığı tespit edilmiştir. Çalışan 55 mezundan ise ancak %42 sinin mezun olduğu alanda çalıştığını belirtmiştir. Araştırma bulgularında ayrımcılık konusu ön plana çıkmıştır. Erdiken (2007) bir önceki araştırmasına devam ederek yayımladığı ikinci çalışmasında; EEYO mezunlarının istihdamını araştırmıştır. Araştırmada, 1993-2005 yılları arasında mezun olan 190 öğrenciden 148'ine ulaşılabilmiştir. 148 mezundan 114 mezunun yani %77'sinin çalıştığı tespit edilmiştir. Çalışan mezunların ancak %30'unun mezun olduğu alan ile ilgili bir işte çalıştığı belirtilmiştir.

Kaya, Erdiken ve Girgin (2007) araştırmalarında, EEYO Bilgisayar Operatörlüğü Önlisans Programı'nın güncellenmesi sürecinde yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermişlerdir.

Değişen iş dünyasının ihtiyaçlarına yanıt verebilmek ve ihtiyaç duyulan nitelikli iş gücünü yetiştirmek amacıyla mevcut programların güncellenmesi ve ihtiyaç duyulan yeni programların açılması amacıyla araştırmalar yapılmalıdır. Örneğin; EEYO' da; mevcut öğrencilerin eğitim gördükleri programlardaki derslerin içeriklerine, derslerde kullanılan etkinlik ve stratejilere ve dersler arası işbirliğine yönelik araştırmalar ile mevcut programların etkililiğinin artırılmasına çalışılmaktadır. Etkili bir ders programı sonunda mezun olan öğrencilerin iş ortamlarında kendilerini ifade etmeleri, mesleklerini yerine getirmeleri ve meslekleri ile ilgili kendilerini geliştirmelerine yönelik çalışabilmeleri için gerekli eğitim ortamının oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir (Derican, 2010; Genç, 2012; Karasu G., 2011; Karasu, Girgin, Uzuner ve Kaya; 2012; Kaya; 2012; Uzuner ve diğer. 2011).Yapılacak yeni araştırmalarla mezunlarla iletişimi sürdürmeye yönelik çalışmalara devam edilmelidir.

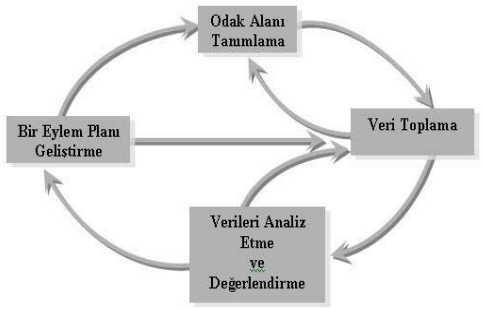
Araştırmalar doğrultusunda mezunların izlenmesinde sosyal paylaşım ağlarından Facebook'un kullanılmasının çok sayıda mezuna ulaşmak için etkili bir yol olduğu söylenebilir. Bu araştırmada EEYO mezunlarına ulaşmak ve eşzamanlı iletişim sağlayabilmek amacıyla Facebook sosyal paylaşım ağı kullanılmıştır. Araştırmada; *mezunlara ulaşmak, etkinlikler düzenlemek* ve *mezunların sorunlarını anlamak* amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. EEYO'nun mevcut mezun sayısı nedir?
2. Mezunlara ulaşma süreci nasıl gerçekleşmiştir?
3. Mezunlara ulaşma sürecinde karşılaşılan sorunlar nelerdir ve nasıl çözülmüştür?
4. Mezunların EEYO ve mezuniyet hakkındaki görüşleri nelerdir?

Araştırma bir pilot çalışmadır. Pilot çalışma; Mart 2013 ile Ekim 2013 tarihleri arasını kapsamaktadır ve çalışmalar halen devam etmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırma yükseköğretim boyutunda mesleki eğitimden mezun olan işitme engelli gençlere ulaşmak, etkinlikler düzenlemek ve mezunların sorunlarını anlamak amacıyla eylem araştırması olarak desenlenmiştir. Eylem araştırmaları sosyal bir problemi anlamak ve bir sorunu çözmek için yapılan çalışmalardır (Ferrance, 2000). Eylem araştırmalarının hedefi ortaya çıkan problemleri anlamak ve çözmektir. Eylem araştırmalarında problem sistematik ve dikkatli bir şekilde incelenir ve döngüsel modeller kullanır (Johnson, 2012; Patton, 2002; Uzuner, 2005). Eylem araştırmasının diyalektik döngüsü Şekil 1'de gösterilmiştir.



*Şekil 1:*Eylemaraştırmalarının diyalektik döngüsü (Mills, 2003)

Araştırmanın temel problemini; "Mesleki eğitimden mezun olan işitme engelli gençlere nasıl ulaşılmalıdır?" ve "İşitme engelli mezunların sorunları nelerdir?" soruları oluşturmaktadır.

Yapılan kaynak tarama çalışmalarında sosyal paylaşım ağlarından Facebook ortamının hem işiten hem de işitme engelli bireyler tarafından çok kullanıldığı görülmüştür. Bu nedenle Facebook ortamının mezunlara ulaşmak amacıyla kullanılabileceği düşünülmüştür. Benzer şekilde mezunların sorunlarını anlamak amacıyla yapılacak çalışmalarda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının etkililiği nedeniyle problemleri anlamak amacıyla uygulanacak anket çalışmasının internet üzerinden yapılabileceği görülmüştür.

İşitme engelli mezunlara ulaşmak, sorunlarını anlamak amacıyla yapılan çalışmaların ayrıntılı bir şekilde açıklanması, süreçte yaşanan sorunların ve sorunlara getirilen çözümlerin paylaşılabilmesi, sürecin döngüsel ve sistematik olarak incelenebilmesinden dolayı araştırma eylem araştırması olarak desenlenmiştir. Eylem araştırmalarında araştırmanın amacına yönelik olarak; internet üzerinden yapılan mesajlaşma, telefon görüşmeleri, seminerler, tartışma grupları, bloglar, sosyal medya programları ve sanal gerçeklik gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinden veri toplamak için yararlanılabilmektedir (Johnson, 2012).

2.1. Araştırmanın Ortamı

Araştırma EEYO'nda gerçekleştirilmiştir. 1993 yılında eğitim-öğretime başlayan EEYO işitme engellilerin yükseköğretiminde ilk ve tek kurum olma özelliğini hala sürdürmektedir.

Ülkemizdeki yükseköğretim düzeyinde işitme engelli mezunlara sahip olması ve araştırmacıların EEYO'nda görev yapıyor olmalarından dolayı araştırmanın EEYO'da gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

2.2. Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın katılımcılarını EEYO'ndan 1996-2013 yılları arasında mezun olan 355 işitme engelli birey oluşturmaktadır.

Araştırmada EEYO mezunlarına ulaşmak amacıyla; öncelikle mevcut iletişim bilgileri kullanılarak mezunlara Facebook aracılığıyla ulaşılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan mezunların arkadaş grupları kullanılarak diğer mezunlara gruba katılım daveti gönderilmiştir. Ayrıca gruba katılan mezunlardan yardım istenerek diğer mezunlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Mart 2013 ile Ekim 2013 tarihleri arasında yürütülen bu araştırma kapsamında 355 mezundan 225'ine ulaşılmıştır. Araştırmaya mezunlar gönüllü olarak katılmışlardır. Mezunlar internet ortamında paylaştıkları bilgilerin yayınlanacağı konusunda bilgilendirilmişlerdir (Biber ve Leavy, 2011)

Araştırmada mezunların çalışma durumları ve Yüksekokul programları hakkındaki görüş ve önerilerini öğrenmek amacıyla internet üzerinden yürütülen bir anket hazırlanmıştır. Anketin içerik geçerliği için uzman ve mezun görüşü alınmıştır. Anketin içeriği uzman ve mezun görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve internet üzerinden yayınlanarak yürütülmüştür.

2.3. Araştırma Verilerinin Toplanması ve Analizi

Araştırma sürecinde nitel ve nicel veri toplama yöntem ve tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri: *Facebook ortamı gözlemleri, Facebook mesaj ve ortam yazışmaları, E-posta yazışmaları, İnternet üzerinden yürütülen anket ve belgeler* ile toplanmıştır. Yararlanılan veri toplama araçları ve tekniklerinin geçerlikleri ve verilerin doğruluğu için uzman görüşü alınmıştır. Toplanan veriler ve sonuçlar ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir.

3. BULGULAR

Makalenin bu bölümünde araştırma bulguları, araştırma soruları başlığında anlatılacaktır.

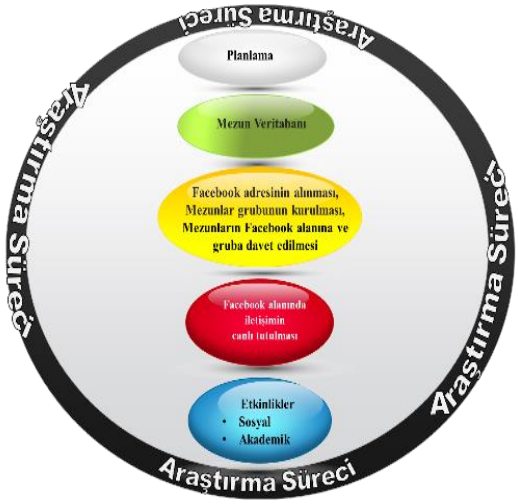
3.1. EEYO'nun mevcut mezun sayısı nedir?

Yüksekokul 1993 yılında kurulmuş ve ilk mezunlarını 1996 yılında vermiştir. İlk mezunların verildiği 1996 ile 2013 yılları arasında mezun ve mezun durumunda olan 355 mezun bulunduğu bilgisine Yüksekokul 'un öğrenci işlerinden ulaşılmıştır. Bölümlere göre mezun sayısı:

- Bilgisayar Operatörlüğü (119)
- Yapı Ressamlığı (76)
- Grafik (89)
- Seramik (59)
- Mimarlık (12)

1.1.1. Mezunlara ulaşma süreci nasıl gerçekleşmiştir?, Mezunlara ulaşma sürecinde karşılaşılan sorunlar nelerdir ve nasıl çözülmüştür? ve Mezunların EEYO ve mezuniyet hakkındaki görüşleri nelerdir?

Araştırmanın soruları süreç içinde ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Mezunlara ulaşma süreci bölümler halinde incelenebilir. Süreç, birbiriyle etkileşimli ve döngüsel olarak gerçekleşmiştir (Şekil 2).



Şekil 2. Araştırmanın süreci

Süreç; planlama, veritabanı, *Facebook çalışmaları, iletişim ve etkinlikler* olarak dört başlıkta sunulacaktır.

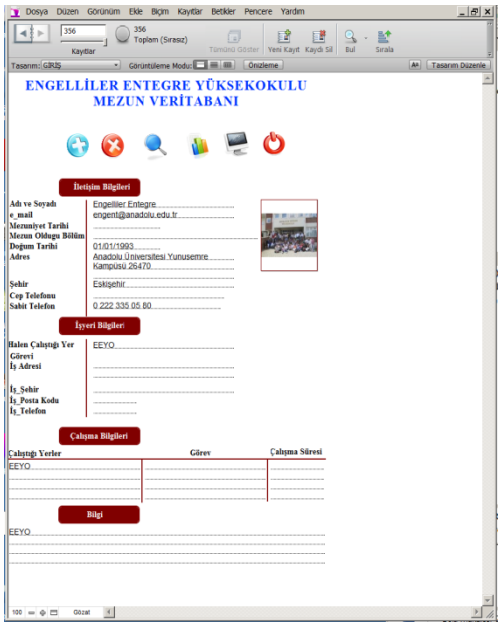
Planlama

Mezunlarla yapılacak çalışma için öncelikle bir bağlam oluşturmak amaçlanmıştır. Bu amaçla Yüksekokul' un kuruluşunun 20. yılı olması nedeniyle "***20.Yıl Etkinlikleri***" bağlamı kurgulanmıştır. Yüksekokul' da görevli öğretim elemanlarıyla gerçekleştirilen toplantılarda bu bağlamda yapılacak çalışmalar tartışılarak planlanmıştır.

Planlanan çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için mezunlara ulaşmak gerekmektedir. Bu amaçla mezunlara ulaşma çalışmaları başlatılmıştır. Çalışmaların doğru ve amaca uygun bir şekilde ilerleyebilmesi için tüm mezunların demografik bilgilerine ihtiyaç duyulmuştur. Bu bağlamda bir veritabanı hazırlanması gündeme gelmiştir.

Mezun Veritabanı

EEYO Öğrenci işlerinde mezun öğrenci bilgilerinin Excel dosyası ile saklandığı görülmüştür. Ancak mezunların her geçen yıl artması ve verilerin daha güvenilir ve kullanımı kolay bir alanda saklanması gerekmektedir. Bu amaçla mezunların bir veritabanı ile izlenmesine karar verilmiş ve bir veritabanı Bilgisayar Operatörlüğü Önlisans Programı sorumlusu ve makalenin birinci yazarı tarafından FileMaker Pro yazılımı kullanılarak hazırlanmıştır. Tüm mezunların bu veritabanına yüklenmesi çalışması yapılmıştır. Veritabanına mezunların demografik bilgilerinin yanı sıra iş ortamı bilgilerinin de yüklenebilmesi için gerekli alanlar yaratılmıştır (Şekil 3).



Şekil 3. Mezun veritabanı arayüzü

Facebook Çalışmaları

Yüksekokul' da yapılan toplantılarda mezunlara ulaşmak ve eşzamanlı iletişim sağlamak amacıyla sosyal paylaşım ağlarının kullanılmasının amacı hizmet edeceği yönünde görüş birliğine varılmıştır. Bu doğrultuda mezunların ve mevcut öğrencilerin kullanabileceği Facebook üzerinden bir adres alınmıştır (mezun.eeyo@gmail.com). Açılan alanda mezunların iletişim kurmalarına yönelik *Engelliler Entegre Yüksekokulu Mezunları* adında bir grup kurulmuştur.

Bu alan ve grup yoluyla öncelikle mevcut iletişim bilgileri bulunan mezunlar alana eklenmiştir. Eklenen mezunların arkadaş grupları kullanılarak diğer mezunlara mesajlar yoluyla gruba katılmaları için davet gönderilmiştir. Çok sayıda mezuna ulaşmak amacıyla Facebook alanında mezunlardan yardım istenmiştir. Gönüllü iki mezun grupta eş yetkili olarak görevlendirilmiştir. Bu şekilde diğer mezunlara daha hızlı ulaşılmaya başlanmıştır. *Mart 2013* ile *Ekim 2013* arasında Yüksekokul' un toplam 355 mezunundan

gruba 225'inin katılımı gerçekleşmiştir. Makalenin yazıldığı dönemde katılımlar hala devam etmektedir.

Facebook alanındaki tüm mezunların grup çalışmalarına katılımlarının sağlanması iletişimin sürdürülebilirliği açsından gereklidir. Bu bağlamda iletişimin canlı tutulması önemlidir.

İletişim

Facebook alanında açılan mezunlar grubuna katılan mezunların hem kendi aralarında, hem de araştırmacılarla iletişiminin canlı tutulması iletişimin sürdürülebilirliği açısından gereklidir. Bu nedenle mezunlar grubunda sürekli tartışma ve konuşma başlıkları araştırmacılar tarafından açılmış ve konunun tartışılması için alana sürekli giriş yapılarak, sorular sorularak katılım artırılmaya ve canlı tutulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda eş yetki verilen iki mezunla sürekli iletişim kurulmuş ve diğer mezunlarla araştırmacıların alana giremedikleri zaman iletişimde bulunmaları sağlanmıştır.

Mezunlar grubunun canlı tutulmasının bir yolu da etkinlikler düzenlemektir. Bu amaçla *"20.Yıl Etkinlikleri"* bağlamında çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir.

Etkinlikler

Facebook ortamında hazırlanan ve EEYO mezunlarının katıldığı *Engelliler Entegre Yüksekokulu Mezunları* grubunda düzenlenen etkinlikler iki başlıkta incelenebilir:

- *Sosyal Etkinlikler:* Mezunlar Pilav Günü
- *Akademik Etkinlikler:* Mezunlar Paneli, 20. Yıl Yılsonu Sergisi, Mezunlar ve Öğretim Elemanları Sergisi, Anket

- **Sosyal Etkinlikler: Mezunlar Pilav Günü**

15 Haziran 2013 tarihinde Yüksekokul mezunlarının katılacağı bir *Mezunlar Pilav Günü* düzenlenmiştir. Etkinlik Facebook alanından duyurulmuştur. Etkinlikte EEYO'nun kurucularına ve uzun yıllar emek veren öğretim elemanlarına plaket verilmiş, mezunlar konuşmalar yapmış ve mezunlara 20. Yıl bağlamında yapımı Yüksekokul' un Seramik Bölümü'nde gerçekleştirilen seramik kupalar dağıtılmıştır. Mezunlar yemeğe eşleri ve çocukları ile davet edilmiştir. Bu durum sıcak ve samimi bir iletişim kurulmasına neden olmuştur (Resim 1).



Resim 1. Mezunlar pilav günü

- **Akademik Etkinlikler: Mezunlar Paneli**

Akademik etkinlikler bağlamında; Yüksekokul mezunlarının, iş ortamlarındaki deneyimlerini paylaşmaları amacıyla mevcut öğrencilere yönelik bir panel düzenlenmiştir.

Panelin duyurusu mezunlara *"EEYO Mezunları Deneyimlerini Paylaşıyor"* başlığı ile Facebook grubundan yapılmış ve gönüllü olan mezunlara yapacakları paylaşımın ana teması yazılı olarak verilmiştir. Etkinlik temaları; *kimlik bilgileri, mezuniyet sonrası iş deneyimi, iş başvurusu ve çalışma yaşamıyla ilgili deneyimler/öneriler* ve *EEYO ile ilgili düşünceler* olmak üzere dört başlıkta toplanabilir. Her başlığın altında önerilen konuşma konuları mezunlara verilerek etkili bir sunum yapabilmelerine yardımcı olunmaya çalışılmıştır.

Panele katılacak konuşmacılar belirlendikten sonra etkinlik programı hazırlanmış ve Yüksekokul' un öğrencilerine ve öğretim elemanlarına duyurulmuştur. 14 Haziran 2013 tarihinde mezunlar deneyimlerini *Mezunlar Paneli* etkinliği çerçevesinde Yüksekokul öğrencileriyle paylaşmışlardır. Panel sürecinde öğrencilerin yoğun katılımı gerçekleşmiş ve mezunlar iş dünyasının koşullarını, işe girmek için neler yaptıklarını, iş yerinde nasıl başarılı olduklarını anlatmışlardır (Resim 2). Anlatımların mevcut öğrencilerin mesleklerini daha yakından tanımalarına ve iş dünyası hakkında daha çok bilgili olmalarına neden olması bakımından yararlı olduğu söylenebilir.



Resim 2. Mezunlar paneli

- **Akademik Etkinlikler: 20. Yıl Yılsonu Sergisi**

Yüksekokul geleneksel olarak her yıl bahar dönemi sonunda öğrencilerin yaptıkları çalışmaların sunulduğu bir sergi düzenlemektedir. Sergi Yüksekokul' un koridorlarında yapılmaktadır. Ancak 20. Yılda serginin Yüksekokul dışında, Üniversite'nin merkezinde bir salonda olmasına karar verilmiştir. Bu amaçla 2013 Yılsonu Sergisi, 14 Haziran 2013 Tarihinde Anadolu Üniversitesi Kütüphane Sergi Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Sergiye mezunlar da katılarak öğrencilerin yaptıkları çalışmaları gözlemişlerdir. Bu

süreçte mezunların öğrencilerle iletişimi sağlanmış ve deneyim paylaşımı sergi sürecinde de sürdürülmüştür (Resim 3).



Resim 3. 2012-2013 Yılsonu sergisi

- **Akademik Etkinlikler: Mezunlar ve Öğretim Elemanları Sergisi**

Mezunların öğretim elemanlarıyla bir sergi açmalarına yapılan toplantılarda karar alınmış ve serginin tarihi, yeri ve çalışmaların boyutları gibi bilgiler belirlenmiştir. Alınan kararlar doğrultusunda serginin duyurusu ve sergiye katılım daveti Facebook üzerinden yapılmıştır.

Mezunlara ulaşmak ve yaz döneminde çalışmalarını yapmaları için yaz dönemi boyunca çeşitli konu başlıkları açılarak Facebook alanında iletişimin eşzamanlı ve canlı tutulmasına çalışılmıştır. Bu süreçte seramik fırınlarını kullanmak isteyen mezunlara kullanım için zamanlar verilmiştir.

Sergi 21 Ekim 2013 tarihinde Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Karikatür Evi'nde gerçekleştirilmiştir. Sergi bir hafta süreyle devam etmiştir. Sergide mezunların ve öğretim elemanlarının işleri yer almıştır (Resim 4).



Resim 4. Mezunlar ve öğretim elemanları sergisi

- **Akademik Etkinlikler: Mezunlar Anketi**

4 Ekim-21 Ekim 2013 tarihleri arasında mezunların çalışma durumları ve Yüksekokul programları hakkındaki görüş ve önerilerini öğrenmek amacıyla internet üzerinden yürütülen bir anket hazırlanmıştır. Anket için "www.surveey.com" adresinden üyelik alınmış ve anket web ortamında hazırlanmıştır. Anket çalışmasında kullanılan web sayfası; çoktan seçmeli sorularda yüzdelerin hesaplanması ve açık uçlu sorularda ise

yazılanları excel, spss gibi formatlarda kayıt yapabiliyor olması yönüyle yapılan çalışmaya hizmet etmiştir.

Anketin geçerlik ve güvenirlik çalışması araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Anket betimsel olarak analiz edilmiştir. Anket Facebook alanında yayınlandıktan sonra eş yetkili mezunlardan bilgi alınmış ve anketin dili gelen öneriler doğrultusunda tekrar güncellenmiş, mezunların okuyup anlamalarına yardımcı olacak şekilde düzenlenmiştir. Ankete katılımda mezunlar birbirlerine yardımcı olmuştur. Bu süreç Facebook alanındaki yazışmalar ile takip edilmiştir.

Anketin linki Facebook üzerinden mezunlarla paylaşılmıştır. Ankete katılım konusunda mezunlarla iletişimde sadece Facebook alanı kullanılmıştır. Bu durum; mezunların Facebook'ta paylaşılan etkinliklere ne kadar ilgi gösterdiklerini ve hangi oranda katılımlar gerçekleştiğini görmek açısından ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anketin Facebook ortamında kalma süresi; bayram tatili dahil olmak üzere toplam 16 gündür. Bu süre içinde anket çalışmasına Facebook'ta kayıtlı 225 mezundan 99'u katılmıştır. Okul çapında yapılacak araştırmanın pilot çalışması niteliğinde olan ankete 16 gün içinde %44 oranında katılımın olması, daha sonra yapılacak araştırmalar için motive edicidir. Mezunlar anketinde aşağıdaki sorular yer almıştır:

1. *Hangi bölümden mezun oldunuz?*
2. *Hangi yıl mezun oldunuz?*
3. *Çalıştığınız iş ile ilgili hangisi size uygun?*
4. *Eğer çalışıyorsanız, nerede çalışıyorsunuz?*
5. *Engeliniz nedeniyle diğer çalışanlarla bir problem yaşadınız mı? Kısaca yazınız.*
6. *Yüksekokul'da öğrendiğiniz bilgiler işe girmenizde yardımcı oldu mu?*
7. *Öğrendiğiniz bilgiler çalışırken yardımcı oldu mu?*
8. *Hangi bilgileri bilseydiniz işinizde daha başarılı olurdunuz? Lütfen yazınız.*
9. *Yüksekokul'daki bölümler ile ilgili bir öneriniz var mı? Varsa yazınız.*
10. *Mezun olduğunuz bölümde hangi konular/dersler/programlar olsaydı işinizde daha başarılı olurdunuz?*
11. *Yüksekokul'da tekrar okumak isteseydiniz hangi bölümde okumak isterdiniz? Neden?*

Ankette yer alan sorular ile ilgili Facebook alanında gerekli açıklamalar yapılmıştır. Mezunlar soruların hangi amaçla sorulduğunu Facebook alanında tartışmışlardır. Anlaşılmayan sorular önce mezun bazında, daha sonra genel olarak Facebook alanında açıklanmıştır.

Anketin yapıldığı web sayfasında 21 Ekim 2013 tarihinde anket süresi tamamlandıktan sonra gerekli raporlar alınmış ve sonuçlar izlenmiştir. Anket sonuçları web sayfası yardımıyla Excel dosyasına dönüştürülmüş ve analiz edilmiştir. Mezunlar Anketi'ne katılan 99 mezunun sorulara verdikleri yanıtlar, sorular başlığında aşağıda betimlenmiştir.

Hangi Bölümden Mezun Oldunuz?

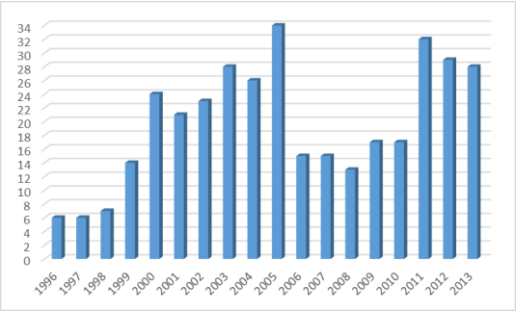
Ankete katılım bölümler bazında farklılık göstermiştir. Ankete Grafik bölümünden 34, Seramik bölümünden 14, Yapı Ressamlığı bölümünden 10, Bilgisayar Operatörlüğü bölümünden 39 ve Mimarlık bölümünden 2 mezun katılmıştır. Katılım yüzdeleri Tablo 1'de yer almaktadır. Anket çalışmasına şu anda aktif bulunmayan Mimarlık bölümü mezunları da katılmışlardır.

Tablo 1.
Ankete Katılım Oranları

	Katılan Sayısı	**Katılım Oranı (%)**
Grafik	34	34,34
Seramik	14	14,14
Yapı Ressamlığı	10	10,1
Bilgisayar Operatörlüğü	39	39,39
Mimarlık	2	2,02

Hangi Yıl Mezun Oldunuz?

Yüksekokuldan mezun olan öğrencilerin yıllara göre dağılımı hazırlanan veritabanı yardımıyla alınan veriler aşağıda yer almaktadır (Grafik 1).

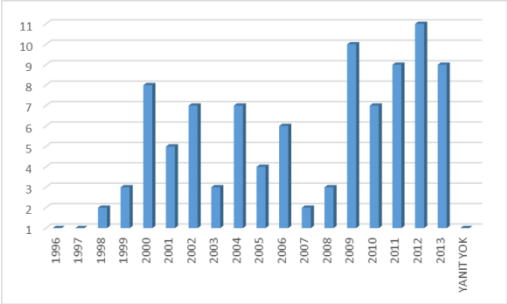


Grafik 1: 1996-2013 Yılları arasındaki mezunların sayısal dağılımları

Mezun sayılarına bakıldığında Yüksekokul'un en çok mezununu 2005 yılında (34), en az mezununu da 1996 (6)ve 1997 (6) yıllarında verdiği görülmektedir.

Ankete katılan mezunların mezuniyet yılı sonuçlarına bakıldığında ise en çok katılımın 2009 ve 2012 yılı mezunlarında, en az katılımın ise 1996 ve 1997 yılı mezunlarında olduğu görülmektedir. Ankete katılan bir mezun ise bu soruya yanıt vermemiştir (Grafik 2).

Ankete katılımlar incelendiğinde 1996-2013 yıllarının tümünden katılım olduğu görülmektedir.



Grafik 2. Mezuniyet yılına göre ankete katılan mezun sayısı

Çalıştığınız İş İle İlgili Hangisi Size Uygun?

Ankete katılan mezunların çalışma bilgileri incelendiğinde; 44 kişinin mezun olduğu alanda, 50 kişinin ise başka bir alanda çalıştığı görülmektedir. Ayrıca 6 kişi çalışmadığını bildirmiştir. EEYO'nun 1996-2013 yılları arasındaki 355 mezununun 99'una uygulanan anket çalışmasına katılan mezunların %94'ünün çalıştığı görülmektedir. Ancak çalışan mezunların %53'ünün alan dışında çalıştığı anlaşılmaktadır.

Eğer Çalışıyorsanız, Nerede Çalışıyorsunuz?

Anket yanıtları incelendiğinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın atamalarında yerleşen mezunlar ile Özürlü Memur Seçme Sınavını (ÖMSS) kazanarak devlet sektörüne yerleşen mezunların olduğu görülmektedir. Devlet memuru olarak çalışan mezunların sayısının çok olduğu ve çalışan mezunların mezuniyet alanının iş ortamlarında dikkate alınmadığı görülmektedir. Bu durum alanda çalışma oranını düşürmektedir. Ancak bu oran anket yanıtlarından elde edilememektedir. Bu konu ile ilgili ileriye dönük araştırmalar desenlenerek detaylı veriler elde edilecektir.

Engeliniz Nedeniyle Diğer Çalışanlarla Bir Problem Yaşadınız mı? Kısaca Yazınız.

Bu soru ile mezunların iş ortamlarında yaşadıkları sorunları anlatmaları beklenmiştir. Anket yanıtları incelendiğinde, 64 mezunun "Hayır" yanıtı verdiği görülmektedir. Yanıtlar incelendiğinde *"iletişim ve dil sorunu"* teması ön plana çıkmaktadır (22). Mezunlar iş ortamlarında "*önyargı"* sorunun olduğunu ancak bunu zaman içinde aşabildiklerini belirtmişlerdir (3).

Yüksekokul'da Öğrendiğiniz Bilgiler İşe Girmenizde Yardımcı Oldu mu?

Anket sonuçlarında; 62 mezun bu soruya *"Evet"* yanıtını vermiştir. Aynı zamanda mezunlar Yüksekokul'da öğrendikleri bazı bilgisayar programlarını bilmelerinin ve Yüksekokul' da yer alan ve meslek derslerini destekleyen dil derslerinin işe girmelerinde yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. *"Hayır"* yanıtı 29 mezundan gelmiştir. *"Hayır"* yanıtını veren mezunların bir bölümü bu durumu; piyasa bilgisinin önemli olması ve bunun okulda olmaması, iletişim sorunları ve alan dışında çalışmaları gibi nedenlerle açıklamışlardır.

Öğrendiğiniz Bilgiler Çalışırken Yardımcı Oldu mu?

Bu soru ile mezunların öğrendikleri bilgileri iş ortamlarında ne kadar kullandıklarını anlamak amaçlanmıştır. Bu soruya 64 mezun "Evet" yanıtını vermiştir. Yanıtlar incelendiğinde mezunlar öğrendikleri bilgileri güncellemek gerektiğini belirtmişlerdir (2). Mezunlardan bazıları ise alanlarının dışında çalıştıklarını ve alanları dışında öğrenmek istedikleri bilgisayar programları olduğunu belirtmişlerdir (2).

Hangi Bilgileri Bilseydiniz İşinizde Daha Başarılı Olurdunuz? Lütfen Yazınız.

Bu soru ile mezunların hangi bilgileri öğrenmek istediklerini söylemeleri amaçlanmıştır. Mezunlar, mezun oldukları bölümlere göre farklı yanıtlar vermişlerdir. Bölümlere göre yanıtlar şu şekilde sıralanabilir:

- *Bilgisayar Operatörlüğü* mezunları; daha çok programcılık ve teknik bilgi öğrenmek istediklerini,
- *Grafik* mezunları; 3 boyutlu çizim programlarını ve daha çok piyasaya yönelik bilgiler öğrenmek istediklerini,
- *Seramik* mezunları; iş ortamları ve işyeri davranışları bilgisini, bilgisayarda tasarım programlarını ve daha fazla bilgisayar bilgisi bilmek istediklerini,
- *Yapı* mezunları; mimari çizim programının yeni sürümlerini ve 3 boyutu çizim programlarını öğrenmek istediklerini,
- *Mimarlık* mezunları; 3 boyutlu çizim programlarını ve İngilizce bilmek istediklerini belirtmişlerdir.

Yüksekokul'daki Bölümler İle İlgili Bir Öneriniz Var mı? Varsa Yazınız.

Mezunların yanıtları incelendiğinde aşağıdaki bölüm önerileri ön plana çıkmaktadır;

- Fotoğrafçılık
- Bilgisayar Programcılığı
- Web Tasarımı
- El Sanatları
- Peyzaj
- İç Mimarlık
- Sinema, Tiyatro, Moda, Dans
- Kameramanlık

Mezun Olduğunuz Bölümde Hangi Konular/Dersler/Programlar Olsaydı İşinizde Daha Başarılı Olurdunuz?

Bu soru ile iş ortamlarında kullanılan ancak Yüksekokul programlarında yer almayan konuların ve yazılımların neler olduğunu ve mezunların ders önerilerini öğrenmek amaçlanmıştır. Ancak bu sorunun içeriğinin 8. Soru ile karıştırıldığı görülmüştür. Sorunun amacı ve açıklamasının Facebook ortamında yapılmış olmasına rağmen karışıklığın yanıtlarda yer aldığı görülmektedir. Bir mezun bu soruların aynı olduğunu bildirmiştir. Ancak genel olarak yanıtlar analiz edildiğinde bölümlere göre farklı öneriler gelmekle birlikte "Yeterli" yanıtı 18 mezundan gelmiştir. Bu soruya 3 mezun alan dışında çalıştıklarını belirtmiştir. 14 mezun bu soruya yanıt vermemiştir. Konu/ders/program önerileri incelendiğinde aşağıdaki başlıklar ön plana çıkmaktadır:

- Web ortamına yönelik dersler (16)
- Daha çok tasarım programı öğretilmeli (8)
- Programcılık, programlama ve donanım dersleri olmalı (6)
- Yeterli değil (5)
- 3 boyutlu çizim programları (5): 3 D MAX, 3D AutoCad, NetCad, GeoMedia,
- Daha çok bilgisayar, daha çok programı (4)
- Uygulama daha çok olmalı (2)
- Daha çok dil dersi (2)
- Ofis programları daha detaylı öğretilmeli (2)
- Yapı bölümü Mimarlık bölümü olsun (2)
- Muhasebe (2)
- Matbaa (2)
- Serigrafi (1)
- Tarih, matematik ve İngilizce (1)
- Programlar güncel olmalı (1)
- Kaligrafi zorunlu ders olsun (1)
- İş ve iş güvenliği (1)
- Fotoğraf (1)
- Staj için seçmeli ders olmalı bir dönem ajanslarda çalışılmalı (1)
- Fakülte olmalı ve yükseklisans dersleri verilmeli (1)
- Şamotlu çamur şekillendirme (1)
- Bilgisayar ağları ve veritabanı (1)
- Autocad (1)
- QuarkXPress (1)
- Teknik dersler (1)

Yüksekokul'da Tekrar Okumak İsteseydiniz Hangi Bölümde Okumak İsterdiniz? Neden?

Bu soru ile öğrencilerin bölümlerinden memnuniyeti hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin başka bölümler ile ilgili görüşleri ve kendi meslekleri dışında seçmek istekleri meslekler ile ilgili görüşleri hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır. Soruya Yüksekokul bölümleri dışındaki bölümler yanıtları da gelmiştir. Öğrencilerin yanıtları analiz edildiğinde aşağıdaki temalara ulaşılmıştır:

- Kendi bölümünde (39),
- Yüksekokul'un diğer bölümlerinde (24),
- Yanıt vermeyen (17)
- Diğer lisans programlarında (16),
- Yükseklisans programında (2),
- Başka bir bölümde okumak istemeyen (1),

4. TARTIŞMA

Bu bölümde; araştırma sürecinde gerçekleştirilen eylemlerde işleyen ve işlemeyen durumlar üzerine odaklanılmıştır.

Araştırmada EEYO'nun 1996-2013 yılları arasındaki mezunlarına Facebook sosyal paylaşım ağı üzerinden ulaşmak ve mezunların sorunlarını anlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın alt amaçları şunlardır:

- Facebook ortamında iletişimin canlı tutulabilmesi,
- Etkinlik düzenlemek,
- Sorunları anlamak.

Bir eğitim kurumunun; amaçlarını ne ölçüde gerçekleştirdiğini görmesi, mevcut programların iş ortamlarının ihtiyaçları doğrultusunda güncellenmesi ve yeni programlar açabilmesi için mezunlarla araştırmalar yapılması gerekmektedir. Mezun araştırmaları ile eğitim kurumları sürekli geribildirim alarak eğitimlerini iyileştirebilirler. Bu durum mezunların iş ortamlarında yer bulmalarının da kapılarını açar. Ancak mezunlara hızlı bir şekilde ulaşmak ve iletişime geçmek uzun emek gerektiren bir süreçtir. Bu amaçla bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanmak süreci hızlandırabilir. İletişim teknolojileri içinde sosyal paylaşım ağları son yıllarda çok fazla araştırma ile incelenmektedir. Yapılan araştırmalar işiten ve işitme engelli bireylerin sosyal paylaşım ağlarını çok kullandıklarını göstermektedir. Mezunlara ulaşmak için bu ağların kullanılması iletişimi hızlandırmak açından önerilebilir. Bu ortamlarda kurulan iletişimlerin etkileşimli olduğu ancak iletişim canlı tutulmadığında belirli bir süre sonunda tükendiği de bilinmektedir. Bu durum da göz önüne alınarak EEYO mezunlarıyla etkileşimli, hızlı ve canlı bir iletişimin sağlanabilmesi amacıyla Facebook sosyal paylaşım ağı kullanılmıştır.

Bu süreçte işleyen durumları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Facebook alanında açılan grup çalışması ile Mart-Ekim 2013 tarihleri arasında 225 mezuna ulaşılabilmiştir. Bu sayı halen artmaktadır.
- Yapılan anket çalışmasında 16 günlük bir sürede (9 gün bayram tatili) 99 mezuna ulaşılmıştır.

İşleyen durumların nedenlerine odaklanıldığında, mezunlarla iletişimi yürüten araştırmacının; Bilgisayar Operatörlüğü öğretim elemanı ve bölüm sorumlusu olması, Yüksekokul' un müdür yardımcısı olması ve 20 yıllık deneyimi sürecinde mezunlarla iletişim içinde olmasının iletişimi hızlandırdığı söylenebilir. Aynı zamanda katılımcıların mezun olduğu bölümlere bakıldığında; belirli bölümlerde katılımın daha çok olduğu görülmüştür. Araştırmaya büyük oranda Bilgisayar Operatörlüğü (39/99) ve Grafik (34/99) öğrencileri katılmıştır. İletişimi kuran araştırmacının Bilgisayar Operatörlüğü öğretim elemanı olması ve Bilgisayar Operatörlüğü ve Grafik bölümlerinde ders vermesi nedeniyle katılımın daha çok olduğu düşünülebilir. Diğer bölümlerdeki mezunlara ulaşabilmek Yüksekokul'daki tüm bölümlerden öğretim elemanlarının katılımı sağlanabilir.

Araştırmada iletişim amacıyla Facebook alanı kullanılmıştır. Mezunların Facebook alanını kullanmaları ve etkinliklere katılımları işleyen durumdur. Ancak amaç mezunların tümüne ulaşmak olduğunda tüm mezunların Facebook adresinin olmaması, internet ve bilgisayar olanaklarının bulunmaması gibi durumlar göz önüne alındığında, iletişim için sadece Facebook'un kullanımı yeterli olmayacaktır. İleriye dönük yapılacak çalışmada bu alan; mektuplaşma, telefon görüşmelerinin yapılması, yüz yüze görüşmeler yapılması şeklinde genişletilmelidir.

Etkinlikler aşamasında gerçekleştirilen anket çalışması kısa sürede 99 mezun tarafından yanıtlanmıştır. Bu araştırma sürecinde işleyen yönler arasındadır. Ancak daha kapsamlı bir anket ile daha fazla mezuna ulaşmak hedeflenmelidir. Anket araştırması görüşmeler ile desteklenerek daha fazla veriye ulaşılmalıdır.

5. SONUÇ

Sonuç olarak; gerçekleştirilen pilot çalışma ileriye dönük olarak yapılacak çalışmalara yol gösterecek bilgiler içermektedir. EEYO'nun devam eden gelişim sürecinde, yapılacak araştırmalarla tüm paydaşların katılımının sağlanması daha sağlıklı ve kapsamlı çalışmaların yapılmasına ve sonuçların alınmasına katkı sağlayacaktır.

Pilot araştırmanın sonucunda ileriye dönük araştırma önerileri şu şekilde sıralanabilir:

- Mezunların görüşleri doğrultusunda Yüksekokul'un programlarında yer alan derslerin içeriklerinin güncellenmesi, mezunlara yönelik güncelleme eğitimlerinin düzenlenmesi ve yeni programların açılmasına yönelik araştırmalar yapılması,
- Mezunların iş ortamlarındaki iş koşullarının iyileştirilmesine yönelik olarak; yöneticilerle, çalışanlarla görüşmeler yapılarak hem iş ortamlarının beklentilerini öğrenmek hem de iş koşullarının iyileştirilmesine yönelik olarak yöneticileri bilgilendirmek üzerine araştırmalar yapılması.
- Mevcut öğrencilerin staj yerlerinin ayarlanmasına yönelik iş ortamlarıyla görüşerek ortaklaşa yürütülecek staj projelerinin geliştirilmesi.

KAYNAKLAR

Adelman, P.B. & Vogel, S.A. (1990). College rdaduates with learning disabilities: employment attainment and career patterns. *Learning Risability Quarterly*, 13 (3), 154-166

Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, S.İ. (2001). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları (1.baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Allen, J., Coenen, J., Humburg, M., Pavlin, S., Robert, P., Svetlik. I. & diğer. (2009). Report on the Large-Scale Graduate Survey: Campetencies and early labour market careers of higher education graduates. Ed: Jim Allen & Rolf van der Velden. *Higher Education as a Generator of Strategic Competences (HUGESCO).* 8 Kasım 2013 tarihinde http://www.decowe.org/static/uploaded/htmlarea/finalreportshegesco/Competencies_and_Early_Labour_Market_Careers_of_HE_Graduates.pdf adresinden alınmıştır.

Anapa, S. (2008). Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde *Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim*. Yükseklisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı Yönetim ve Çalışma Psikolojisi Bilim Dalı. İstanbul.

Arabacıoğlu, T. Sebetçi, Ö. Güler, E. ve Karataş, T. (2011). Meslek Yüksekokulu bilgisayar programcılığı programı mezunları hakkında betimsel bir çalışma. *Akademik Bilişim'11-XII. Akademik Bilişim Bildirileri Konferansı Bildirileri.* İnönü Üniversitesi, Malatya.

Bakioğlu, A., Yüksel, M., Akdağ, B. ve Canel, A. N. (2011). Yükseköğretimde Mezun İzleme Sistemi: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitimi Fakültesi mezunları üzerine bir araştırma. *Yükseköğretim Dergisi.* 1 (2). S:65-79. Online.

Baloğlu, Z. (1990). *Türkiye'de eğitim (sorunlar ve değişime yapısal uyum önerileri).* TÜSİAD Yayınları, İstanbul.

Barak, A. & Sadovsky, Y. (2008). *Internet use and personal empowerment of hearing-impaired adolescents,* Computers in Human Behavior, Volume 24, Issue 5, September 2008, Pages 1802–1815. 8 Kasım 2013 tarihinde http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2008.02.007 adresinden alınmıştır.

Barış, M. F. ve Tosun, N. (2013). Sosyal ağ ve e-portfolyo entegrasyonu: facebook örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi.* Cilt:2, Sayı:2: Makale No:14. ISSN:2146-9199. s:122-129.

Biber, S. & Leavy, P. *The practice of qualitative research*. SAGE Publications Inc. USA.

Binici, H. & Arı, N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde arayışlar. Gazi *Eğitim Fakültesi Dergisi.* Cilt 24, Sayı 3. Ankara. 383-396.

Cabrera, A.F., Weerts, D.J. & Zulick, B.J. (2003). *Alumni Survey:Three conceptualizations to alumni research.* 8 Kasım 2013 tarihinde http://www.learningace.com/doc/719650/1f834b60f475ead734026d81de 0dbcce/threeconceptualizations-to-alumni-survey-v2 adresinden alınmıştır.

Campbell, C.P. (1997). Training the workforce: an alternate approach.*Vocational-Technical Education Conference*, Lousville. 2-26.

Cummings, J. N., Sproull, L. & Kiesler, S. B. (2002). *Beyond hearing: Where the real-world and online support meet*. Group Dynamics, 6, 78–88.

Derican, T. (2010). *İşitme engelli gençlere iş başvurusu dosyası (Portfolyo) geliştirme çalışmalarının incelenmesi: Eylem araştırması*. T.C. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi. Kütahya.

Erdiken, B. (2005). Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu'ndan mezun olmuş işitme engelli öğrencilerin istihdamı, iş durumları ve ayrımcılık. *ÖZ-VERİ Dergisi*. Cilt:2 Sayı:1. T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı. Ankara. 389-409.

Erdiken, B. (2007). Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokul mezunu işitme engelli gençlerin iş durumu: Anket ve eylem araştırması. T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Hakemli-Süreli Yayın, *ÖZ-VERİ Dergisi*, Aralık, Cilt:4, Sayı:2,Sayfa:1041-1063. Ankara.

Ferrance, E. (2000). Themes in education. Action research. LAB. A program of the Education Alliance. Northeast and Islands Regional Educational Laboratory at Brown University.Genç, P. (2012). *İşitme engellilerle temel sanal eğitimi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 2431. Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir.

Göker, G., Demir. M. ve Doğan, A. (2010). Ağ toplumunda sosyalleşme ve paylaşım: facebook üzerine ampirik bir araştırma. *E-Journal of New World Sciences Academy Humanities,* 4C0035, 5,(2), 183-206.

Greinert, W.D. (1989). Innovative methods of technical and vocational education. *Report of the Unesco International Synposium.* Hamburg.

Grieve, R., Indian, M., Witteveen, K., Tolan, G.A. & Marrington, J. (2013). *Face-to-face or facebook: can social connectedness be derived online?*. Computers in Behavior. 12 Kasım 2013 tarihinde http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563212003226 adresinden alınmıştır.

Johnson, A.P. (2012). *A short guide to action research*. 4th ed. Pearson.NewYork.

Junco, R. (2013). *Comparing actual and self-reported measures of Facebook use*. Computers in Human Behavior. 12 Kasım 2013 tarihinde http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S074 7563212003123 adresinden alınmıştır.

Kalafat, Ö. ve Göktaş, Y. (2011). *Sosyal ağların yükseköğretimde kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi, facebook örneği*. 5. International Computer & Instructional Technologies Symposium. 22-24 September. Fırat Üniversitesi. Elazığ. 12 kasım2013 tarihinde http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27797.pdf adresinden alınmıştır.

Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi (18.baskı)*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

Karasu, G. (2011). *İşitme engelli gençlere uygulanan sözcük dağarcığı geliştirme stratejilerinin incelenmesi*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Danışman. Doç. Dr. Ümit Girgin. Eskişehir.

Karasu G., Girgin, Ü., Uzuner, Y. ve Kaya, Z. (2012). İşitme engelli üniversite öğrencilerine uygulanan 'tanımlama yapma' stratejisinin incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International.* 2(1). 19-41.

Kartal, M. (2013). *Türkiye'de sosyal medya raporu*. 12 Kasım 2013tarihinde http://www.iletisimvediplomasi.com/wp-content/uploads/2013/10/8-Rapor-1.-Mehmet-Kartal.pdf adresinden alınmıştır.

Kaya Z., Erdiken B. ve Girgin C. (2007). *Anadolu üniversitesi engelliler entegre yüksekokulu bilgisayar operatörlüğü önlisans programı güncelleme süreci*, 17. Ulusal Özel Eğitim Kongresi, Sözlü Bildiri, 15-17 Kasım, Çeşme, İzmir.

Kaya, Z. (2012). *İşitme engelli yüksekokul öğrencilerine bilgisayar yazılımı kullanımının öğretilmesi:eylem araştırması*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Danışman: Prof. Dr. Ümit Girgin.

Kluwin, T. N., & Noretsky, M. (2005). A mixed-methods study of teachers of the deaf learning to integrate computers into their teaching. *American Annals of the Deaf*, 150, 350–357.

Kobak, K. ve Biçer, S. (2008). Facebook sosyal paylaşım sitesinin kullanım nedenleri. 12 Kasım 2013 tarihinde http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/105.doc adresinden alınmıştır.

Koşan, A. (2003). Eğitimde okul-endüstri işbirliği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt 2, Sayı 1-2.

Küçükahmet, L. (1985). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Mezunları İzleme Araştırması.* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No: 145. Ankara Üniversitesi Basımevi. Ankara.

Mills, G. E. (2003). *Action research. a guide for the teacher researcher*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc.

Pilling, D.,& Barrett, P. (2008). *Text communication preferences of deaf people in the United Kingdom*. Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 13, 92–103.

Power MR, Power D & Horstmanshof L (2007). *Deaf people communicating via SMS, TTY, relay service, fax and computers in Australia,* Journal of Deaf Studies and Deaf Education 12:80–92.

Şimşek, A .ve Ünal F. (2001). İstihdam edilebilirlik becerileri ve bu becerilerin kazandırılmasına yönelik eğitsel bir model önerisi. *Anadolu Üniversitesi Araştırma Fonu Projesi.* Proje No:AÜAF000158. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Vural, Z. B. ve Bat, M. (2010). *Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma*. Journal of Yasar University. 20 (5), 3348-3382.

Yang, C.C & Brown, B.B. (2013). *Motives for unsing facebook, patterns of facebook acticities and late adolescents' social adjustment to college*. J Youth Adolescence. http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10964-012-9836-x adresinden 12 Kasım 2013 tarihinde edinilmiştir.

Taymaz. H., Gürkan, T., Koç, N., Tekin, M., Pehlivan, İ., Kurul, N., ve diğer. (1995). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Mesunları Izleme Araştırması 3*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:178. Ankara

Tampere: University of Tampere. Career Services. (2012). *Employment Survey of Tampere University Graduates 2010.* 8 Kasım 2013 tarihinde http://www.fsd.uta.fi/en/data/catalogue/FSD2779/meF2779e.html#viittaamin en adresinden alınmıştır.

Uzuner, Y., Girgin, Ü., Kaya, Z., Karasu, G., Girgin, C., Erdiken, B., Cavkaytar, S. ve Tanrıdiler, A. (2011). İşitme engelli gençlere uygulanan dengeli okuma yazma öğretimi modelinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri.* Güz 2011. Volume:11, Issue:4. (2111-2132).

Uzuner, Y. (2005). Özel eğitimden örneklerle eylem araştırmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi*. 6(2). 1-13.

Yılmaz, Z. (2004). Çalışan özürlülerin iş yaşamında karşılaştıkları sorunlar ve bunları etkileyen etmenler. *ÖZ-VERİ Dergisi*. Cilt:1 Sayı:2. T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı. Ankara.